

La punt-lenn sco attracziun

Novs plans per la reconstrucziun dalla punt-lenn a Glion

DA GIUSEP VENZIN / ANR

■ A caschun dalla vernissascha dil cudisch dalla historia da Glion ha il dentist Jürg Schmid presentau l'idea «in pèr vegls da Glion» da schar reconstruir la punt-lenn sur il Rein. Sco el ha constatà sin damonda ei quell'idea vegnida recepida cun entusiassem. El ha era saviu numnar tgei ch'in tal project custass e taxescha ils dus tochen treis milliuns ina summa acceptabla. Sin fundament digl eco positiv duei l'idea vegnir persequitada. Igl emprem pass ei la formaziun d'in comite ni gruppa d'interess. Quei duei succeder el decuors digl atun vegnent.

Pil marcau d'avantatg

Interess ha l'idea era cattu tier Rino Caduff. Igl anteriur president dil marcau da Glion ei meinafatschenta dall'organisasiun «Anna Catrina». L'organisasiun fundada avon biebin in onn ha l'intenziun da far pli enconuscent il marcau da Glion. «La punt-lenn ha giu ina gronda impurtanza pil marcau da Glion», constatescha el e menziuna las activitads d'Anna Catrina el marcau vegl. «Il marcau vegl ei actualmeim el center dallas activitads, mo l'organisasiun vul era s'engaschar en favur d'auters projects.»

Aurelio Casanova, il president communal da Ilanz/Glion, ha medemameim simpatia per l'idea da reconstruir la punt-lenn sur il Rein, ha denton resalvas: «Culla construcziun dalla via cantunala ei la situaziun semidada.» El sedamonda era schebein la punt duei remplazzar la punt existenta ni vegnir construida dasperas. Per ina punt che remplazza la punt dall'en-

Per dar damogn al traffic e per evitar l'untgida dil marcau el vest ei la punt actuala sur il Rein a Glion vegnida construida l'entschatta dils onns 60. Ella ha remplazzau ina punt-lenn che haveva fatg il survetsch durant 110 onns. «In pèr vegls da Glion» pondereschan la reconstrucziun dalla punt-lenn.

FOTO G. VENZIN

tschatta dils onns 60 che va en cuort en possess dalla vischnaunca tonschien ils cuosts da dus tochen treis milliuns strusch, fa Aurelio Casanova attent.

Teniu 110 onns

La punt lenn construida il 1852 ha teniu tochen il 1962. Construida per ina

altezia da 4,2 meters e per la peisa da dudisch tonnas ha ella stuiu untgir ad ina punt nova da betun ed alla construcziun d'ina nova Via Sursilvana. La punt cuvretga era ina punt da construcziun sparunada cun in tetg cun quater alas. Il marcau da Glion era possessur dalla punt cun in tetg da slondas ed in

vial cuvretg cun aissas. Las spundas eran medemameim curcladas cun aissas.

La historia da Glion cumparida dacuort en in cudisch da 400 paginas e stampaus en melli exemplars descriva la construcziun dalla punt avon 163 onns e la spazzada il 1962. Il 1850 han ils burghais da Glion decidu da baghegiar

ina punt nova. Quei han els fatg ensem cun Strada muort la colligiaziun clericala. Per construir la punt nova han ins stuiu canalisar il Rein.

Sco ils historichers scrivan hagi Glion vuliu augmentar l'attractivitat dil marcau vegl e dar niev slontsch all'economia. «Quei era mo pusseivel cugl access dil marcau vegl cun ina punt moderna», ei stau il fazit avon onns. Encunter la veglia dils vischins da S. Clau dalla part seniastra dil Rein ei la posta vegnida transferida diesch onns pli tard da vart dretga el Hotel Oberalp construiu da niev. «Il traffic ha duu vegnir menaus el marcau per promover il commerci e la hotellaria», constateschan ils historichers.

Senza opposiziun

La disfatta dalla punt historica construida tenor ils plans digl inschignier Richard La Nicca da Stussavgia ei differentameim vegnida deplorada. Il 1961 ei quei buca stau il cass. Zitat dalla Historia da Glion: «A Glion ein ni il cussegl dil marcau ni persunas singulas s'engaschadas seriusameim pil manteniment dalla punt. Unanimameim han ils votants decidu il 1961 la disfatta.» Cul transport da material da construcziun dil mir da fermada Zervreila era la punt donnegiada e tenor expertisa ina resca.

La construcziun dalla punt nova ha era giu auters motivs: «Cul manteniment dalla punt veglia fuss il marcau vegnius s'aviau el vest. Quei han ins vuliu impedir per tut prezi», scriva Silke Margherita Redolfi ella Historia da Glion.

Fructus viseta Degen e Castrisch

L'associaziun per la promoziun da sorts veglias festivescha 30 onns en Surselva

■ (anr/abc) Uonn festivescha l'organisasiun Fructus siu anniversari da 30 onns. Ei setracta d'ina associaziun che promova las sorts veglias da puma. Denter ils puncts centrals digl onn giubilar sesanfla era ina dieta en Surselva. Ils specialists e pomologs vegnan ils 23 d'ost 2015 si dalla Bassa per ir a Degen e Castrisch. Igl ei loghens ch'ei enconuscents pervia da lur fritgeivlad. Degen, in vitg schurmegiau cun bien clima, ei cunzun interessants per gliued giuvna, e quei tras igl Open Air Lumnezia. A Degen sut Turatscha crescha denton era bia spina da grava. Quella caglia cullas spinas e las coclas oranschas dat in sirup gustus. Marionna e Ramona Caduff rimnan las coclas e produceschan quel. Lu crescha era bia issiens a Degen. Era quella jarva vegnan ils participonts dall'excursiun da Fructus a tener enta

maun e ferdar. Dumengia, ils 23 d'ost vegnan varga treis tozzels specialists ed interessai allas sorts veglias da fretgs en Surselva. Da Glion anora serendan els a Degen per ir ad encurir spina da grava ed issiens. Castrisch ella Foppa ei la secunda etapa dall'excursiun. Sil sein dad Irma e Gian Caveng vegn gentau cun specialitads regiunalas. Il suentermiezgi ei Castrisch el center, respectiv il curtgin da pumera entuorn il vitg. La gliued da Fructus empen d'enconuscher in vitg cun ina gronda tradiziun pomologa. Las enfiarlas che Ernst Hänny ha plantau avon zacons onns en in niev curtgin portan gia ils emprems fretgs. Uonn vegn denton buca spitgau ina gronda raccolta. Sco quei che Peter Enz, igl organisatur dalla dieta, declara, vegnan differents referents a presentar historias entuorn la tratga dalla pumera e l'utilisaziun dils products. Aposta per af-

fons vegn Edith Albin a porscher ina spasegiada adattada cun animaziuns en connex culla cultura dalla puma.

La viseta en Surselva dall'associaziun Fructus ei ina caschun per gliued interessada a meila, péra, zuescas e tuttas autras sorts da puma da s'informar e brattar experientschas. La gliued dalla Bassa da lur vart vegn ad emprendre ad enconuscher products da nischa che san mo survivor tras igl engaschi d'idealists che creian el potenzial da quels. Sursilvanas e Sursilvans che vulan separticipar alla dieta ein beinvegni. Fertion ch'els plazs per l'excursiun a Degen ein occupai diltut san ins aunc s'annunziar per la part dil suentermiezgi a Castrisch.

Annunziat pil program dil suentermiezgi ein pusseivlas tier Fructus, resp. igl organisatur Peter Enz. Sia adressa da mail: peter.enz@fructus.ch

L'orchidea-capellina, ina dallas orchideas indigenas che prospereschan a Sagogn.

FOTO A. BEEI

Pro Sagogn ha gudignau premi da giubileum

■ (anr/abc) Dacuort ha la Pro Natura Grischnun publicau ils victurs da siu premi da giubileum. Pigl anniversari da 50 onns haveva ella envidau organizaziuns d'inoltrar lur candidatura per il premi ella valeta totala da 50'000 francs. Ord ina retscha d'ideas da project ei Pro Natura Grischnun sedecidida per treis extraordinaris. In premi va a Fläsch pil project «Lebensraum Rheindamm» per revaletar spazis da viver da reptils. Vinavon undra Pro Natura Grischnun la vischnaunca da Poschiavo per siu project «Runchet da

Sotsassa». Finamira eis ei da promover la cuntrada tipica da terrassas a Poschiavo.

Sco tiarza organizaziun astga la Pro Sagogn selegrar. La Pro Natura Grischnun undra ella per ses merets da sensibilisar la populaziun per las orchideas indigenas. Sin territorii da Sagogn creschan 24 dallas 75 specias d'orchideas svizras ed il president dalla Pro Sagogn, Alois Poltéra, s'engascha dapi zacons onns cun bia idealissem per quella multifariadad. La surdada dil premi alla Pro Sagogn ha liug sonda, ils 29 d'ost 2015.

Il vitg da Castrisch fuvu pli baul circumdaus da pumera. Oz emprov'ins da revitalisar la pomicultura che ha da principi in grond potenzial.

FOTO A. BEEI